

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Величка Иванова Милина,
Военна академия “Георги. С. Раковски”,
професионални направления:
3.3. Политически науки и 9.1. Национална сигурност

Относно: дисертационен труд за присъждане на научната степен
“доктор” в професионално направление 3. Социални, стопански и
правни науки, Професионално направление 3.3. Политически науки,
докторска програма “Политология”

Автор на дисертационния труд: Адиел Шошани,
докторант в катедра “Философски и политически науки”,
Философски факултет, Югозападен университет “Неофит Рилски”

Тема на дисертационния труд:
ВЛИЯНИЕ НА ИДЕОЛОГИЯТА ВЪРХУ РАЗЛИЧНИТЕ ПОТОЦИ
В ДЪРЖАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В ИЗРАЕЛ

Основание за представяне на рецензията – участие в състава на научно
жури определено със заповед на Ректора на ЮЗУ “Неофит Рилски”
№ 2902 от 28.11.2025

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Темата на рецензирания дисертационен труд е актуална и значима, за специфичната образователна система на Израел, с нейните особени исторически, културни и социални характеристики. Но не само, защото образователните системи навсякъде по света днес са на прага на сериозни структурни промени. Високата скорост и многоизмерните ефекти на съвременната технологична епоха, променят обществата – тяхната социална структура, култура и ценности, които стават все по разнородни и динамични. Освен това, заради тектоничните геополитически процеси от последните 35 години, много държави от Африка през Близкия Изток и Централна Азия до Европа, са изправени пред задачата за национално изграждане и консолидиране.

В този многослоен контекст, проблемът за новата парадигма на съвременното образование и как то ефективно да постига важните си задачи за формиране на национална идентичност и обединение, запазвайки принципите на плуралистичност и демократичност на самоидентификацията, е сериозното научно предизвикателство, на което Адиел Шошани дава отговор в дисертационното си изследване.

Той не само идентифицира и обосновава факторите и условията, налагащи промяна в образователната система, но и разработва практически модел за нейното управление, който балансира между общностно-идеологическа автономия и национално сближаване.

Ето защо, темата на дисертационния труд на Адиел Шошани, безспорно е с потенциал за висока както теоретична, така и практическа стойност и значимост, които убедително са обосновани от докторанта.

2. Оценка на научните резултати

Представеният труд е завършено, самостоятелно проведено научно изследване, което представя своя автор като притежаващ задълбочени познания и практически опит по темата управление на образователния

процес – два фактора, безспорно допринесли за постигнатите научни резултати.

Библиографският списък включва 89 актуални и релевантни по темата литературни източници на английски език и иврит. Всички те реално са използвани и цитирани в текста на дисертацията, което дава възможност да се отличи авторския принос в изследването.

Работата е с обем от 168 страници, плюс 26 страници приложения.

Изследването е много добре концептуализирано. Обектът и предметът на цялостния анализ в дисертационния труд са коректно дефинирани. Те са пряко и непосредствено свързани с формулираната, като два последователни изследователски етапа, цел на научното търсене: (1) да се направи таксономия и да се представят основните идеологии в образователната система на Израел и (2) да се изследва, в практиката, тяхното влияние върху учебните програми в училищата. Така, още на този етап на работата, Адиел Шошани предпоставя нейната практико-приложната насоченост - обстоятелство, което високо оценявам.

И в двете си части, тази цел убедително е постигната, чрез успешното решаване на обобщено дефинираните две основни изследователски задачи. За този резултат е допринесла и прецизно подбраната методология на изследването, съчетаваща количествени и качествени подходи – нормативен, сравнителен, контент анализ, анкетно проучване и други.

Избраната структура от три основни глави е удачна и позволява пълноценно (в рамките на зададените ограничения) разкриване съдържанието на темата.

Първа глава е основополагаща за изследването. В тази част на изложението положително оценявам:

- Дефинирането и анализирането на перманентно актуалния

проблем за мястото и ролята на идеологиите и ценностите в образователния процес. Споделям извода на докторанта, че същността на проблема е не “дали”, а “кои и как”.

- Направеното, на база съчетаване на историческия и логическия подходи, картографиране на развитието на образователните идеологии в Израел, от създаването на държавата до днес.

Като постижения на анализа във втора глава, определям следните два резултата: (1) Представянето на националната идеология, типична за образователната система в Израел през 20 век. (2) Идентифицирането и анализирането на ефектите върху образователната система на Закона за държавното образование (1953), от гледна точка на баланса между централизирания контрол и местната автономия, между еврейската идентичност и демократичните принципи.

С най-сериозен практико-приложен потенциал са резултатите в трета глава на дисертацията. Като постижения, тук оценявам:

- Идентифицирането, структурирането и обосноваването на актуалните (за 2020те години) предизвикателства пред образователната система на Израел, породени от нарастващия плурализъм, възхода на политиката на идентичността и диверсификацията на обществото.

- Аргументирането, като високо значим, за дизайна на образователната система на Израел, на фактора “дългосрочно политическо решение на палестинския проблем”.

- Убедителното доказване на тезата, че училищата, които създават нови модели на интеграция, съчетават религиозно и светско образование, предлагайки нов синтез на идеологии, в последна сметка, създават по-автентична връзка с основните ценности на ционизма, отколкото училищата, прилагащи единни политики.

- Определянето на модела на “приобщаващо образование”, не само като работещ да преодоляване на съвременните предизвикателства

пред образованието, но и като ефективен за справяне с дълбоките разломи в еврейското общество.

В резултат на успешното решаване на изследователските задачи в трите основни части на изложението, работната хипотеза убедително е потвърдена.

3. Оценка на приносите в дисертационния труд

Постиженията в докторската си работа Адиел Шошани обобщава в пет приноса. Напълно приемам неговата самооценката, като намирам, че те са коректно формулирани и отразяват реално постигнати научни резултати. Най-значимият от тях, безспорно, е предложението практически модел за управление на промяната в образователната система, който балансира между общностно-идеологическа автономия и национално сближаване.

Личният принос на докторанта в получаването на резултатите в дисертационния труд е ясно и точно оценен. Приемам, че дефинираните в работата научни постижения са негово дело.

Авторефератът коректно и пълно представя резултатите от дисертационното изследване.

По темата на докторската работа, в автореферата са посочени четири научни публикации, които дават необходимата публичност на постиженията и приносите в изследването.

4. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

В рамките на моите компетенции и достъпните ми източници не установявам плагиатство в представените публикации.

Не ми е известно в хода на процедурата да са получавани неанонимни и мотивирани писмени сигнали за плагиатство.

5. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, които да променят категорично положителната ми оценка на работата.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Като оценявам достойнствата на постигнатото, давам положителна оценка на дисертационния труд на тема “Влияние на идеологията върху различните потоци в държавното образование в Израел” и изказвам съгласието си на Адиел Шошани да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.3. Политически науки, докторска програма “Политология”

януари 2026

OPINION

BY Prof. Dr. Velichka Ivanova Milina,
Rakovski National Defence College
professional areas:

3.3. Political Sciences and 9.1. National security

Regarding the scholarly works submitted in a competition for the academic position of Associate Professor, Higher Education Area 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional Field 3.3 Political Science (Comparative Politics), announced in the State Gazette, issue 82 of 07.10.2025, for the needs of the Department of Philosophical and Political Sciences, Faculty of Philosophy, South-West University “Neofit Rilski”

Author of the dissertation theses: Adiel Shoshani, PhD candidate at the Department of “Philosophical and Political Sciences”, Faculty of Philosophy, South-West University “Neofit Rilski”

Topic of dissertation theses:

THE INFLUENCE OF IDEOLOGY ON THE DIFFERENT STREAMS
WITHIN STATE EDUCATION IN ISRAEL

Reason for presenting the review: participation as a member of the scientific jury appointed by Order of the Rector of South-West University “Neofit Rilski” No. 2902 of 28 November 2025.

1. Relevance and significance of the research problem

The topic of the reviewed dissertation is relevant and significant for Israel's specific education system, with its distinctive historical, cultural, and social characteristics. Moreover, education systems worldwide are currently on the threshold of serious structural changes. The high speed and multidimensional effects of the contemporary technological era are transforming societies - their social structure, culture, and values - making them increasingly diverse and dynamic. In addition, due to the tectonic geopolitical processes of the past 35 years, many states from Africa through the Middle East and Central Asia to Europe face the task of nation-building and consolidation.

Within this multilayered context, the problem of a new paradigm for contemporary education - and how it can effectively accomplish its crucial tasks of shaping national identity and cohesion while preserving the principles of pluralism and democratic self-identification is a major scholarly challenge. Adiel Shoshani addresses this challenge in his dissertation research.

He not only identifies and substantiates the factors and conditions necessitating change in the education system, but also develops a practical model for its governance, balancing community-ideological autonomy with national cohesion.

Therefore, the topic of Adiel Shoshani's dissertation unquestionably has the potential for high theoretical as well as practical value and significance, convincingly substantiated by the doctoral candidate.

2. Assessment of the scientific results

The submitted work is a completed, independently conducted scientific study, presenting its author as possessing in-depth knowledge and practical experience in the management of educational processes - two factors that have undoubtedly contributed to the achieved scientific results.

The bibliography includes 89 current and relevant sources on the topic, in English and Hebrew. All of them have been genuinely used and cited in the

dissertation text, which makes it possible to distinguish the author's contribution to the research.

The dissertation totals 168 pages, plus 26 pages of appendices.

The study is very well conceptualized. The object and subject of the overall analysis are correctly defined. They are directly and immediately linked to the stated goal of the scientific inquiry, formulated as two consecutive research stages: (1) to develop a taxonomy and present the main ideologies in Israel's education system and (2) to examine, in practice, their influence on school curricula. Thus, already at this stage, Adiel Shoshani establishes the applied, practical orientation of the work - an aspect I highly appreciate.

In both parts, this goal has been convincingly achieved through the successful completion of the two broadly defined main research tasks. This result is also due to the precisely selected research methodology, combining quantitative and qualitative approaches - normative analysis, comparative analysis, content analysis, survey research, and others.

The chosen structure of three main chapters is appropriate and allows (within the given constraints) a full presentation of the topic's content.

The first chapter is foundational for the study. In this part of the exposition, I positively assess:

- The definition and analysis of the permanently relevant problem of the place and role of ideologies and values in the educational process. I share the doctoral candidate's conclusion that the essence of the problem is not "whether," but "which" and "how."
- The mapping, based on combining historical and logical approaches, of the development of educational ideologies in Israel, from the founding of the state to the present.

As achievements of the analysis in the second chapter, I identify the following two results: (1) The presentation of the national ideology typical of Israel's education system in the 20th century. (2) The identification and analysis of

the effects on the education system of the State Education Law (1953) from the perspective of the balance between centralized control and local autonomy, and between Jewish identity and democratic principles.

The most substantial practical and applied potential lies in the results of the third chapter of the dissertation. As achievements here, I assess:

- The identification, structuring, and substantiation of the current (for the 2020s) challenges to Israel's education system, arising from growing pluralism, the rise of identity politics, and societal diversification.
- The argumentation of the factor "a long-term political solution to the Palestinian issue" as highly significant for the design of Israel's education system.
- The convincing demonstration of the thesis that schools creating new models of integration, combining religious and secular education and offering a new synthesis of ideologies, ultimately create a more authentic link to the core values of Zionism than schools implementing uniform policies.
- The definition of the "inclusive education" model not only as a working approach to overcoming contemporary educational challenges, but also as effective in addressing the deep fractures within Jewish society.

As a result of the successful completion of the research tasks in the three main parts of the exposition, the working hypothesis has been convincingly confirmed.

3. Assessment of the dissertation contributions

In his doctoral work, Adiel Shoshani summarizes his achievements in five contributions. I fully accept his self-assessment, finding that they are correctly formulated and reflect genuinely achieved scientific results. The most significant among them is undoubtedly the proposed practical model for managing change in the education system, balancing community-ideological autonomy with national convergence.

The doctoral candidate's personal contribution to obtaining the results in the dissertation is clearly and precisely identifiable. I accept that the scientific achievements defined in the work are his own.

The abstract correctly and fully presents the results of the dissertation research.

On the topic of the doctoral work, four scientific publications are indicated in the abstract, providing the necessary public visibility for the achievements and contributions of the research.

4. Statement regarding the presence or absence of plagiarism

Within the scope of my competencies and the sources available to me, I do not identify plagiarism in the submitted publications.

To my knowledge, during the procedure no non-anonymous, reasoned written reports of plagiarism have been received.

5. Critical remarks and recommendations

I have no critical remarks that would alter my unequivocally positive assessment of the work.

6. Conclusion

The submitted dissertation meets the requirements of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

Appreciating the merits of the achieved results, I give a positive assessment of the dissertation entitled "The Influence of Ideology on the Different Streams within State Education in Israel" and express my consent that Adiel Shoshani be awarded the educational and academic degree "Doctor" (Dr.) in Professional Field 3.3 Political Science, Doctoral Programme "Political Science" (Politology).

January 2026